DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U+L (saat/hafta)	Türü (Z / S)	Yerel Kredi	AKTS
Geçmişi Giyinmek: Giyim, Süslenme ve Kamusal Görünüşün Arkeolojisi	KHAS 1380	Bahar	03+00+00	Seçmeli	3	5

Akademik Birim:	Ortak Dersler Bölümü
Öğrenim Türü:	Örgün Eğitim
Ön Koşullar	-
Öğrenim Dili:	İngilizce
Dersin Düzeyi:	Lisans
Dersin Koordinatörü:	- -
Dersin Amacı:	Bu ders, tarihöncesinden günümüze insanların nasıl giyindiğini, bedenlerini nasıl süslediğini ve dış görünüş aracılığıyla kendilerini ve kimliklerini dünyaya nasıl sunduğunu incelemeyi amaçlar. Ders boyunca kavramlar, teoriler ve hem arkeolojik hem de modern örnekler üzerinden giyim ve bedenin süslenmesi pratiklerini yalnızca işlevsel bir unsur olarak değil, kimlik, toplumsal cinsiyet, yaş, statü, ideoloji ve aidiyeti ifade eden ve pekiştiren güçlü bir araç olarak ele alacağız. Arkeoloji ve antropoloji, sanat tarihi, tarih gibi alanlardan gelen farklı örnekleri bir araya getirerek bedenin süslenmesi, giyinme pratikleri ve kamusal görünüşün maddi ve sembolik boyutlarına dair eleştirel bir perspektif kazanacağız.
Dersin İçeriği:	Dönem boyunca, giysi ve süslenme örnekleriyle, tarihöncesinden bugüne uzanacağız. Bitlere dair antik DNA verileri; Paleolitik dönem boncukları ve pigmentler; Neolitik dönem duvar resimleri, heykeller ve süs eşyaları; Tunç ve Demir çağlarından iğneler, kemerler, mezarlar; ilk tekstil ve dokuma teknolojileri; Antik Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı'da giyim kuşamın maddi ve görsel izleri, dersin temel örneklerini oluşturacaktır. Bu bağlamda, takı ve süs eşyası yapımından saç ve giyim stillerine, dövme ve beden süslemesinden giysi ve süslenme tercihlerini hem mümkün hem de zorunlu kılan teknolojik, maddi ve sosyal koşullara kadar geniş bir yelpazede bu pratiklerin üretim, kullanım ve anlamlanma süreçlerini tartışacağız. Öğrenciler dönem sonunda arkeolojik, tarihsel ya da modern öneme sahip bir giysi veya süs eşyası örneğine dair bir araştırma projesi tasarlayacak; ders boyunca bu proje için gerekli araç ve becerilerle donatılacaktır.
Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ):	• **1-** Giysi, beden ve süslenme üzerine temel arkeolojik ve antropolojik kavram ve tartışmaları tanımak ve açıklamak, • **2-** Tarihöncesinden günümüze uzanan süreçte giyinme ve süslenme pratiklerini, özellikle Anadolu'nun maddi ve kültürel mirası bağlamında tanımak ve değerlendirmek, • **3-** Arkeoloji, antropoloji, sanat tarihi ve tarih gibi disiplinlerin yöntem ve yaklaşımlarını tanımak, • **4-** Giyim ve süslenme pratiklerinin farklı kimlikler ve kültürel değerler ile ilişkisine dair eleştirel düşünme becerisi geliştirmek, • **5-** Araştırma, yorumlama ve akademik iletişim için temel entelektüel beceriler kazanmak.
Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunumlar, okuma ve tartışma, yaratıcı etkinlikler, ödevler, müze gezisi ve final projesi. • Haftalık dersler (60-90 dakika): temel kavramlar, örnekler, kuramsal çerçeve. • Haftalık sınıf içi ve dışı etkinlikler (90 dakika): o Müze ziyareti, o Okuma ve tartışma o Yaratıcı kısa pratikler o Kısa ödevler ve tartışma • Final projesi: öğrencilerin arkeolojik, tarihsel veya toplumsal öneme sahip bir giysi ve/veya süs eşyasının hikayesini araştırdığı bir proje tasarlaması beklenmektedir.

HAFTALIK PROGRAM

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Giriş ve dersin tanıtımı	-
2	Giyim, süslenme ve kimlik: kavramlar, teoriler	Okuma ve tartışma notları

3	Cinsiyeti giyinmek ve sergilemek (geçmişte ve bugün)	Okuma ve tartışma notları; ödev; ders içi aktiviteye hazırlık
4	Giyinme ve süslenmenin maddeselliği	Okuma ve tartışma notları
5	İlk adımlar: bitlerden boncuklara	Okuma ve tartışma notları, ödev
6	Tarihöncesi bedenler ve süslenme: figürinler, boncuklar, iğneler, kemerler	Okuma ve tartışma notları
7	Antik Yunan ve Roma Anadolu'sunda giyim ve süslenme	Okuma ve tartışma notları
8	Atölye: giysi hikayesi projesi	Final ödevinin tanıtımı
9	Bizans ve Osmanlı'da giyim	Okuma ve tartışma notları
10	Müze gezisi: Rezan Has Müzesi	Müze kataloglarını tarama
11	Müzelere (eleştirel) bir bakış	Okuma ve tartışma notları; ödev
12	Boncuklardan modaya: uzun erimli bir hikaye	Okuma ve tartışma notları, ödev
13	Giysi hikayeleri: proje sunumları	Final sunumları için hazırlık
14	Ders değerlendirmesi ve genel tekrar	Kısa değerlendirme metni

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

Ana okumalar

• Barber, E.W. 1994. Women's work: the first 20,000 years: women, cloth, and society in early times. W.W. Norton.
• Batchelor, J., Kaplan, C. (eds.). 2007. Women and material culture, 1660-1830. Palgrave Macmillan.
• Baysal, E.L. 2019. Personal ornaments in prehistory. Oxbow.
• Breward, C., Lemire, B., Riello, G. 2023. The Cambridge global history of fashion. Cambridge University Press.
• Cleland, L., Harlow, M., Llewellyn-Hones, L. 2005. The clothed body in the ancient world. Oxbow.
• Gilligan, I. 2019. Climate, clothing and agriculture in prehistory. Cambridge University Press.
• Hansen, K.T. 2004. The world in dress: anthropological perspectives on clothing, fashion, and culture. Annual Review of Anthropology 33: 369-392
• Llewellyn-Hones, L. 2003. Aphrodite's tortoise: the veiled woman of ancient Greece. The Classical Press of Wales.
• Longhitano et al. (eds.). 2025. Weaving and wearing identity. Springer.
• Luvaas, B., Eicher, J.B. (eds.). 2019. The anthropology of dress and fashion: a reader. Bloomsbury.
• Schneider, J. 1987. The anthropology of cloth. Annual Review of Anthropology 16: 409-448.
• Twigger Holroyd, A., Farley Gordon, J., Hill, G. 2023. Historical perspectives on sustainable fashion. Bloomsbury.

Önerilen okumalar

• Alimen, N. 2024. Stitching tradition and fashion: the evolution of Ottoman women's feraces, from the sixteenth to the nineteenth century. Dress 51: 23-46.
• Aspers, P., Godart, F. 2013. Sociology of fashion: order and change. Annual Review of Anthropology 39: 171-192.
• Banner, J. 2020. Styling the self: exploring identity formation through clothing in Charlotte Brontë's Jane Eyre. The Wilkie Collins Journal 17.
• Baysal, E.L., Sağlamtimur, H. 2021. Sacrificial status and prestige burials: negotiating life, death, and identity through personal adornment at Early Bronze Age I Başur Höyük, Turkey, American Journal of Archaeology 125: 3-28.
• Botticello, J. 2009. Fashioning individuality and social connectivity among Yoruba women in London. In D. Miller (ed.), Anthropology and the individual: a material culture perspective. Berg: 131-144.
• Cifarelli, M. 2018. Gender, personal adornment, and costly signalling in the Iron Age burials of Hasanlu, Iran. In S. Svard (ed.), Studying gender in the ancient Near East. Eisenbrauns: 73-107.
• Davidson, H. 2018. Holding the sole: shoes, emotions, and the supernatural. In Downes et al. (eds.), Feeling things: objects and emotions through history. Oxford University Press: 72-93.
• Haentjens, A.M.E. 2002. Ritual shoes in early Greek female graves. L'Antiquité Classique 71: 171-184.
• Kaldellis, A. 2019. Ethnicity and clothing in Byzantium. In K. Durak, I. Jevtic (eds.), Identity and the other in Byzantium, Papers from the 4th Sevgi Gönül Byzantine studies symposium: 41-53.
• Olson, K. 2012. Dress and the Roman woman: self-presentation and society. Routledge.
• Özdil, M.A. 2024. Dressing the empire: clothing, identity, and social control in the Ottoman millet system. Lectio Socialis 8: 99-134.
• Strand, E.A. 2012. The textile chaîne opératoire: using a multidisciplinary approach to textile archaeology with a focus on the Ancient Near East. Paléorient 38(1/2): 21-40.
• Wilson, C. 2019. Dressing the diaspora: dress practices among East African Indians, circa 1895-1939. Modern Asian Studies 53(2): 660-689.

DİĞER KAYNAKLAR

Podcastler, videolar, medya
• Her half of history – 1.1 Who wears the pants around here? https://herhalfofhistory.com/2021/01/30/1-1-who-said-you-could-wear-pants/
• Her half of history – 1.5 The hijab and the sari https://herhalfofhistory.com/2021/03/04/1-5-the-hijab-and-the-sari/
• Her half of history – 1.8 Q&A on women's fashion https://herhalfofhistory.com/2021/03/26/1-8-qa-on-womens-fashion/
• Her half of history – 11.6 The clothes make the girl https://herhalfofhistory.com/2023/11/02/11-6-the-clothes-make-the-girl/
• Peopling the past Video #17: Tattoos in ancient Egypt with Anne Austin https://peoplingthepast.com/2021/09/15/video-17-anne-austin/
• Present History – Wicked women: the podcast – Fashion her-story https://www.youtube.com/watch?v=E5eetU63gjc
• When did humans start wearing clothes? https://www.youtube.com/watch?v=RA2xntE-kvE
• Lice study dates first clothing at 170,000 years https://www.floridamuseum.ufl.edu/science/lice-study-dates-first-clothing-at-170000-years/
• The eyed needle: the history of clothes, fashion, beauty and status games https://www.youtube.com/watch?v=AScT5FsYkD8&t=1129s
• Body adornment and identity construction in prehistoric Anatolia (Sera Yelözer) https://www.youtube.com/watch?v=W8mbgkKkSQs
• Kimliğini giyinmek, kimliğine soymak: Antik görsel tasvirlerde kıyafetin söyledikleri (Tuna Şare Ağtürk) https://www.youtube.com/watch?v=tTQ3Ff3ydhg
• İnsan nasıl giyinmeye başladı? (Melisa Hogenboom) https://www.bbc.com/turkce/vert-earth-37420884

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayı	Katkı Payı (%)
Katılım	1	20
Arazi Çalışması	1	10
Ödev	5	10
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler (okuma, bireysel çalışma vb.)	1	10
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	10
Final Sınavı	1	40
Total:	**10**	**100**

İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yükü (saat)
Ders Saati	14	3	42
Arazi Çalışması	1	3	3
Ödev	5	3	15
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler	10	2	20
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	15	15
Final Sınavı	1	30	30
Toplam İş Yükü (saat):			**125**

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

#	PY1	PY2	PY3	PY4	PY5	PY6	PY7	PY8	PY9	PY10
OC1										
OC2										
OC3										
OC4										
OC5										

Katkı Düzeyi: 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek